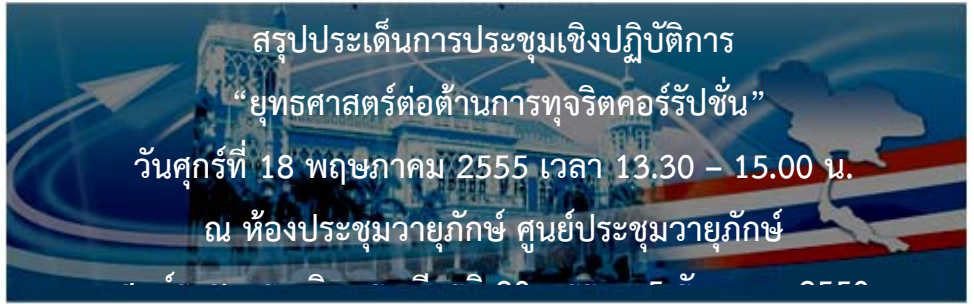

หยุด คอร์รัปชัน

การบรรยายพิเศษ

เรื่อง “แนวทางการแก้ไขปัญหาทุจริตประพตติมิชอบในประเทศไทย”

โดย นายประมนต์ สุธีวงศ์

ประธานภาควิชาการต่อต้านคอร์รัปชัน

การที่รัฐบาลประกาศยุทธศาสตร์การต่อต้านคอร์รัปชัน ถือเป็นเรื่องที่น่ายินดี อยากจะย้อนกลับไปทำให้นายกรัฐมนตรีพูดถึงเรื่องดัชนีความโปร่งใสสากล

ดัชนีความโปร่งใสของประเทศไทย อยู่ที่ประมาณสามกว่าๆ ซึ่งเรียกว่า สอบตก เป็นเรื่องที่คนไทยทุกคนต้องสำนึกว่าเราไม่ควรอยู่ในสถานการณ์เช่นนี้ ทั้งที่ในมุมมองของผู้บรรยายเห็นว่าประเทศเราเป็นประเทศที่มองว่าไม่มีคนโกงมาก แต่ทำไมคนโกงในประเทศทำให้ดัชนีภาพรวมของประเทศเป็นเช่นนี้ ประเทศเพื่อนบ้านที่หลายปีก่อนมีดัชนีความโปร่งใสแยกกว่าประเทศไทย ตอนนี้ได้มีการพัฒนารุดหน้าแข่งประเทศไทยไปแล้ว

ตัวอย่างหนึ่งที่มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยได้ทำการสำรวจเมื่อ 2 ปีที่แล้ว คือ ธุรกิจใดบ้างที่ต้องจ่ายเงินให้กับคู่ค้า ธุรกิจต่อธุรกิจ หรือต่อรัฐ 70% บอกว่า จ่ายให้กับหน่วยงานหรือธุรกิจ และ 1 ใน 4 บอกว่าจ่ายเงิน 25% ให้รัฐ เพื่อให้ได้มาซึ่งธุรกิจ นอกจากนี้ยังมีผลการสำรวจของมหาวิทยาลัยอีกแห่งหนึ่ง สำรวจเยาวชนว่ามีความเห็นอย่างไรต่อการทุจริต ได้ผลการสำรวจว่ารับได้ หากประเทศยังมีความเจริญอยู่ สะท้อนว่าเป็นเรื่องธรรมดา แม้กระทั่งเยาวชนยังเห็นว่าการทุจริตคอร์รัปชันไม่เสียหายอะไร

กรณีศึกษาจากประเทศสิงคโปร์ พบว่า สิงคโปร์เริ่มจากความยากจน แล้วต้องทำทุกวิถีทางให้รวย ส่วนประเทศไทยเริ่มจากฐานะที่ร่ำรวยกว่าสิงคโปร์ในขณะนั้น แต่สภาพของประเทศไทยในขณะนี้ความร่ำรวยนั้นหายไปเนื่องจากการทุจริต ค่านิยมอย่างนี้เป็นสิ่งที่ต้องดำเนินการอะไรบางอย่างในการต้องสร้างค่านิยมใหม่ หากว่าเยาวชนไม่คิดว่าเป็นเรื่องผิด ต่อต้านเท่าไรก็ไม่สำเร็จ

การทุจริตคอร์รัปชัน ในสมัยก่อนเคยพูดกันว่ามี การให้รางวัล สิ้นน้ำใจกับภาครัฐในบางเรื่อง 3-5% ถือเป็นเรื่องใหญ่ เรียกว่า กินตามน้ำ แต่ในปัจจุบันนี้จากการสอบถาม รูปแบบของการทุจริตเป็นการจ่ายล่วงหน้า หากอยากได้งานต้องมาจ่ายก่อน ความเสี่ยงจึงอยู่กับภาครัฐ

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา การทุจริตจะอยู่ในรูปแบบของการมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียต่อโครงการต่างๆ แต่ในปัจจุบันนี้เป็นการทุจริตเชิงนโยบาย เช่น การก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างที่ไม่เป็นประโยชน์ เป็นสิ่งที่น่ากลัวมาก

เพราะงบประมาณที่กั๊ยมีมากถูกนำไปใช้ในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง นักการเมืองหลายท่านถือโอกาสสร้างสิ่งเหล่านี้มาเพื่อหาเสียง หรือ เพียงหาค่าตอบแทนจากการทำโครงการต่างๆ และจะเกิดมากยิ่งขึ้นหากไม่หยุดยั้งค่านิยมดังกล่าว

ผลเสีย เชื่อว่า ทุกคนมองเห็น เนื่องจากทุกคนเป็นผู้เสียภาษี ดังนั้น ทุกบาททุกสตางค์ที่ถูกทุจริตไปคือ เงินของประชาชนทุกคน โดยสิ่งที่กล่าวไปคือผลเสียทางตรง ในขณะที่ผลเสียทางอ้อมคือภาพลักษณ์ของประเทศที่เสียหายไป การลงทุนลดลงเนื่องจากต่างประเทศต้องการหลีกเลี่ยงกระบวนการทำงานที่มีแต่การคอร์รัปชั่น และเลือกไปทำธุรกิจในประเทศอื่นๆ แทน ซึ่งถือเป็นภัยอันตรายที่สำคัญในอนาคต

นอกจากนี้ยังมีประเด็นที่น่าเป็นห่วงอีกประการหนึ่งคือ งบประมาณ จากการที่จะฟื้นฟูเยียวยาผู้ประสบอุทกภัย 120,000 ล้านบาท มีการจัดการโครงการเรียบร้อยแล้ว โดยวิธีการจัดซื้อจัดจ้างพิเศษ ซึ่งถือว่าอันตรายมาก เป็นช่องทางที่จะเกิดการทุจริตมากขึ้น อีกทั้งรัฐบาลประกาศว่าจะมีงบประมาณเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับประเทศไทยอีกหลายแสนล้านบาท (งบลงทุน) เท่ากับเป็นการเพิ่มแหล่งเงินให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชั่น เรื่องนี้ทางภาคธุรกิจเอกชนได้มีการหารือกันว่า จะอยู่นิ่งเฉยได้หรือไม่ เนื่องจากบ่อเกิดของปัญหาทุจริตคือภาคเอกชน เนื่องจากเป็นผู้ให้ ถ้าไม่มีการให้ก็ไม่มีการรับ

ดังนั้น ครึ่งหนึ่งของปัญหา คือ ภาคเอกชน จึงมีการตั้งเครือข่ายของภาคเอกชนขึ้นมา เพื่อต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น เมื่อปี 2554 ได้มาปฏิญาณตนร่วมกันว่าจะต่อต้านคอร์รัปชั่น นายกรัฐมนตรีมาเป็นประธานในการปฏิญาณต่อพระบรมรูปรัชกาลที่ 6 ที่สวนลุมพินี มีการเดินขบวนร่วมกันเป็นหมื่น ถือเป็นนิมิตหมายที่สำคัญมาก

ในช่วงเช้า ผู้เชี่ยวชาญจากสิงคโปร์ พูดเรื่อง รัฐบาลต้อง Top-Down ซึ่งภาคเอกชนเห็นว่าจริง เอกชนมีส่วนช่วย เป็นฝ่ายสนับสนุน ไม่ใช่หัวทอกในการดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งหวังว่าจะเห็นความร่วมมือในการต่อต้านการทุจริตให้ประสบความสำเร็จ

โดยในขณะนี้มีความร่วมมือเพื่อต่อต้านการทุจริตจากหลายหน่วยงาน เช่น สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรม ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และตลาดทุน ฯลฯ จนถึงขณะนี้มียุทธศาสตร์ 40 องค์กร ซึ่งมาจากทั้งภาคธุรกิจ เอกชน ประชาสังคม หน่วยงานรัฐ เป็นการสะท้อนให้เห็นว่า คนในประเทศไทยที่เป็นคนดีและต้องการต่อต้านกระบวนการคอร์รัปชั่นมีอยู่มาก ภาคีเครือข่ายต่อต้านคอร์รัปชั่น เคยถูกปรามาสว่า จะไม่สามารถดำเนินโครงการได้สำเร็จ แต่ในขณะนี้เครือข่ายกำลังขยายตัวอย่างมาก มีภาคีอีกมากที่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อต้านทุจริตคอร์รัปชั่น

สองสามปีที่ผ่านมานี้ เหตุการณ์การเมืองในตะวันออกกลางมีคำว่า Arab Spring เนื่องจากมีเหตุการณ์ล้มรัฐบาล เช่น อียิปต์ ซีเรีย ลิเบีย เพราะประชาชนหมดความอดทนกับสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ จึงลุกขึ้นมาต่อต้านรัฐบาล ปัจจุบันการรวบรวมคนเข้ามาร่วมขบวนการสามารถทำได้ด้วยระบบ IT, Social Media รวดเร็วมาก ซึ่งปัจจุบันนี้ ภาคีต่อต้านได้มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ มีการเปิด website เพื่อให้คนหลายหมื่นคนสามารถเข้ามาความเห็น มีทั้งการเสนอแนะ เสนอตนและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนงานด้านนี้ ร่วมกับภาคี ฯ

กิจกรรมภาคีเครือข่ายมี 3 เรื่องใหญ่ คือ

1. การป้องกัน และการปลูกฝัง เห็นว่าการป้องกันมีประโยชน์ เพราะกระบวนการปราบปรามประเทศไทยเป็นไปอย่างล่าช้า และไม่มีประโยชน์ ตัวอย่างจากต่างประเทศพบว่า ผู้นำระดับสูงถูกลงโทษจริงแต่ในประเทศไทยกระบวนการยุติธรรมใช้เวลานาน ควรมีศาลพิเศษในการพิจารณาคดีทุจริต ให้เสร็จกระบวนการภายในสองปี เพื่อนำมาลงโทษให้เป็นแบบอย่างในสังคม การป้องกันเป็นเรื่องของความร่วมมือ ในขณะที่ดำเนินการอยู่ประมาณ 2-3 โครงการ เช่น

- โครงการหมาเฝ้าบ้าน เป็นโครงการอาสาสมัครของประชาชนทั่วประเทศ มาเฝ้าระวังเหตุการณ์ต่างๆ ที่ใกล้ตัว เช่น การก่อสร้างที่ใช้งบประมาณ โดย หมามี 2 ประเภท คือ หมาเห่า คือ ได้รับการฝึกอบรมในเบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย อีกแบบคือ หมากัด ฝึกฝึก มีวิทยายุทธ์ ถ้ากลิ่นกรองแล้วว่า เมื่อพบว่า มีมูลจะส่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป อาสาสมัครที่มีจิตอาสาหลายท่านเป็นข้าราชการที่เกษียณไปแล้ว มีประสบการณ์ ในการชี้ให้เห็นความผิดปกติ ขณะนี้มีประมาณ 200 คน แนวนร่วมปฏิบัติประกอบ ด้วย 2 ส่วน
 - Thai Institute of Directors Association ได้รณรงค์โดยนำเอากลุ่มบริษัทมาปฏิญาณตนเองว่าจะไม่ทุจริต ไม่ติดสินบน มีกระบวนการตรวจสอบกันเอง
 - ร่วมกับภาครัฐในการดำเนินการสร้างระบบการแข่งขัน โดยเฉพาะการประมูลงานภาครัฐให้เป็นธรรม ที่การทุจริตเกิดขึ้น คือ มีเอกชนพยายามเอาเปรียบเลยติดสินบน หรือ ข้าราชการ และ นักการเมือง ต้องการทุจริต เลยเรียกร้อง กระบวนการหลายอย่างต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เกิดความโปร่งใส กระบวนการ คือ ผู้ที่เข้าร่วมการแข่งขันต้องสามารถรับรู้ข้อมูลได้ ลักษณะของความร่วมมือที่กำลังจะเกิดขึ้น คือ กระบวนการตรวจสอบ โดยผู้ตรวจสอบอิสระร่วมกับสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน
 - โครงการฮั้วไม่จ่าย เป็นการรวมตัวกันของกลุ่มบุคคล บริษัทที่ทำงานกับภาครัฐ กำลังมีความร่วมมือว่าจะไม่ยอมจ่ายสินบนใด ๆ ให้กับหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้ได้มาซึ่งธุรกิจ มีหลายหน่วยงานที่เริ่มมีการปรึกษาในเบื้องต้นเพื่อเข้าร่วมโครงการต่างๆ ว่าเท่าไร

2. การปลูกฝังเป็นขบวนการ ซึ่งต้องปลูกฝังค่านิยมให้กับเยาวชน เรื่องคดโกง มี “โครงการโตไปไม่โกง” ที่กรุงเทพมหานคร รับผิดชอบดำเนินการ โดยบรรจุให้เป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตรการเรียนรู้อันโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โครงการร่วมกับศิลปิน บ้านสีขาว ซึ่งโครงการต่างๆ ที่ภาคี ฯ ดำเนินการอยู่นั้น เป็นกระบวนการหาแนวร่วมในการทำให้เยาวชนเกิดความตระหนักรู้

3. สูตรสำเร็จในการต่อสู้ มี 3 ส่วน คือ รัฐบาลเป็นผู้นำ ประชาชนต้องมีส่วนร่วมองค์กรอิสระ ต้องติดตาม ซึ่งเมื่อรัฐบาลออกมายืนยันที่จะรณรงค์ในเรื่องนี้ ผู้บรรยายจึงเห็นว่าคิดว่า ประเทศ

ไทยมีความพร้อม เพราะหากทั้ง 3 ส่วนสามารถเดินร่วมกันได้ เชื่อว่าประเทศไทย จะสดใส ใสสะอาด และ
เชื่อว่าคนโกงจะไม่มีที่ยืน
